

Czcij ojca twego i matkę swoją... - cz.2

Dekalog (5) - Tora a codzienne życie

„Czcij ojca twego i matkę swoją, aby przedłużone były dni twoje na ziemi, którą Pan Bóg twój da tobie” - 2 Mojż. 20:12.

Dekalog można nazwać 'ustawą zasadniczą' Boga, daną ludziom, a szczególnie narodowi wybranemu - Izraelowi. Na podstawie tego prawa Stwórca zawarł przymierze: 2 Mojż. 24:8 -

„Wziął też Mojżesz krew i pokropił lud, mówiąc: Oto krew przymierza, które Pan zawarł z wami na podstawie wszystkich tych słów”.

Najpierw było „dziesięć słów” - dziesięć przykazań Bożego prawa i w oparciu o to prawo Bóg zawarł przymierze z Izraelem. Prawo (hebr. Tora), zwane także Prawem Mojżeszowym, było pierwszą konstytucją Izraela, ustawą zasadniczą, pozwalającą Izraelowi istnieć jako naród wybrany i egzystować przed Bogiem. Gdybyśmy przyjrzeni się obecnemu prawu na świecie, zdziwieni byłibyśmy, ile zasad z Prawa Mojżeszowego narody wcieliły do swej 'ustawy zasadniczej'. Można śmiało powiedzieć, że Tora stała się podstawą całego systemu prawnego obecnego świata. A istnieje jeszcze szereg Mojżeszowych 'aktów wykonawczych', przepisów szczegółowych do Tory.

Pierwsza część tej 'ustawy zasadniczej' (Tory) normowała stosunki ludzi z Bogiem. Bóg i należąca się Jemu cześć jest najważniejsza. Na drugim miejscu Prawo reguluje stosunki rodzinne, zwłaszcza między rodzicami a dziećmi. W ten sposób rodzina staje się zasadniczym ogniwem w społeczności izraelskiej. Ale to rozwiązanie społeczne ma też pierwszorzędne znaczenie i w chrześcijaństwie. Gdy Stwórca będzie rozliczał się z narodami w dniu swego gniewu, rodzina będzie tym katalizatorem: Mal. 3:23,24 - „**Oto Ja pošlę wam proroka Eliasza, zanim przyjdzie wielki i straszny dzień Pana, i zwróci serca ojców ku synom, a serca synów ku ich ojcom, abym, gdy przyjdę, nie obłożył ziemi kłątą**”. Posłannictwo pozafiguralnego Eliasza będzie ukierunkowane na miłość rodzinną, która zapobiegnie kłątwie Boga.

Czcij rodziców

Jeśli pierwsze przykazania regulujące stosunki między Bogiem a człowiekiem obwarowane były karami, to 'czczenie ojca i matki' zawiera nadzieję, obietnicę długiego życia. Prawo Mojżeszowe w ogóle duży nacisk kładzie na poszanowanie ludzi starszych, choćby dla przykładu: 3 Mojż. 19:32 - „**Przed siwą głową wstaniesz i będziesz szanował osobę starca; tak okażesz swoją bojaźń Bożą; Jam jest Pan**”.

W przykazaniu czczenia rodziców jest także obowiązek opieki nad rodzicami. Nie istniał wówczas system emerytur i rent, dzięki któremu starsi rodzice mieli środki na przynajmniej skromne utrzymanie się przy życiu. To dzieci były zobowiązane do zapewnienia środków do życia rodzicom, gdy ci nie mogli się już sami utrzymać. Ale samo wyrażenie 'czcij' (hebr. 'kabhad' i 'kabhed' - Strong 3513) jest w ST wieloznaczne. Zawiera także znaczenie 'czynienia uczciwości' (jak w wierszu 1 Kron. 19:3). Ma też znaczenie 'obciążenia' obowiązkiem utrzymania rodziców. Rodzice stają się 'ciężarem', który dzieci powinny dźwigać.

Ciekawą myśl podaje prorok Malachiasz: „**Syn czci (BG - 'ma w uczciwości') ojca, a sługa swojego pana. Jeżeli jestem ojcem, to gdzie jest moja cześć? A jeżeli jestem panem, to gdzie jest bojaźń przede mną? - mówi Pan Zastępów do was, kapłani, którzy gardzicie moim imieniem. Wy jednak mówicie: W czym wzgardziliśmy twoim imieniem?**” - Mal. 1:6. Znaczenie czci rozciąga na bojaźń w znaczeniu uszanowania i posłuszeństwa.

Nieco inne znaczenie ma to słowo w ustach Izajasza:

Izaj. 58:13 - „**Jeżeli powstrzymasz swoją nogę od bezczeszczenia sabatu, aby załatwić swoje sprawy w moim świętym dniu, i będziesz nazywał sabat rozkoszą, a dzień poświęcony Panu godnym czci, i uczisz go nie odbywając w nim podróży, nie załatwiając swoich spraw i nie prowadząc pustej rozmowy**”.

Słowa podkreślone - w oryginale użyto słowa 'kabhad'. Powstrzymanie się od pewnych czynności w sabat będzie uczczeniem go, a w konsekwencji uczczeniem Pana. Te wielorakie znaczenia słowa 'kabhad' pozwalają na uściślenie znaczenia piątego przykazania. Dzieci mają obowiązek utrzymania rodziców - dźwigać ciężar ich ociążałości, zniedołężnienia i to w sposób nie

uwłaczający ich czci, w poszanowaniu dla starszego wieku. Oznacza to nie tylko 'dać jeść i pić', ale zabezpieczyć życie umysłowe i kulturalne.

Inne przepisy w tym zakresie

(1) **„Kto uderzy ojca swego albo matkę swoją, poniesie śmierć (...) Kto złorzeczy ojcu swemu albo matce swojej, poniesie śmierć...”** – 2 Mojż. 21:15,17.

(2) **„Nie będziesz odślaniał nagości swojego ojca i nagości swojej matki. Jest ona twoją matką. Nie będziesz odślaniał jej nagości”** – 3 Mojż. 18:7.

(3) **„Nie będziesz odślaniał nagości żony swojego ojca, gdyż jest to nagość ojca twojego”** – 3 Mojż. 18:8.

(4) **„Ktokolwiek złorzeczy swemu ojcu i swojej matce, poniesie śmierć. Złorzeczył swemu ojcu i swojej matce, przeto krew jego spadnie na niego”** – 3 Mojż. 20:9.

(5) **Przeklęty, kto zlekceważy swego ojca i matkę. A cały lud powie: Amen”** – 5 Mojż. 27:16.

Te szczegółowe przepisy nie wymagają komentarza.

Pan i żydowskie zmiany przykazania

Jedną z metod utrzymania, tak w przeszłości, jak i obec-

nie, jest żebractwo. Jest ono najbardziej zyskowne wszędzie tam, gdzie jest dużo ludzi, a zwłaszcza przy domach modlitwy – kościołach. Atmosfera nabożeństwa sprzyja miłosierdziu. Zrozumiał to szybko kler izraelski. Zaczęto handlować miejscami przy świątyni. Powstało perfidne prawo: Jeśli syn na rzecz świątyni czy synagogi płacił haracz, to kapłani zwalniali go z obowiązku utrzymania rodziców, zezwalając rodzicom żebrać pod świątynią czy synagogą.

Pan Jezus szybko zauważył to perfidne prawo i wytknął izraelskiemu klerowi¹:

„A wy powiadacie: Ktokolwiek by rzekł ojcu lub matce: To, co się ode mnie jako pomoc należy, jest darem na ofiarę, nie musi czcić ani ojca swego, ani matki swojej; tak to unieważniliście słowo Boże przez naukę swoją” – Mat. 15:5,6.

Dzisiejsza rzeczywistość jest jeszcze inna. System rent i emerytur powoduje, że obowiązek utrzymania przy życiu starszych, zniedołężniałych ludzi przejęło państwo. Często się zdarza, że ze skromnej emerytury utrzymują się nie tylko rodzice, ale korzystają z niej także dzieci. Czy nie jest to perfidia naszych czasów, choć czas jest bardzo błogosławiony?

Wyłuda Bolesław

R-

„Straż”

Przypisy autora

¹ Użycie słowa 'kler izraelski' zastępuje wyliczanie: 'uczeni w piśmie, faryzeusze, saduceusze i kapłani'. Ci wszyscy razem stanowią 'kler izraelski'.